דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין יז.

עמך משוס שכינה. עמך יעמדו מחוץ לאהל ולא יבאו לאהל משוס שכינה. לשון אחר משוס שכינה שתשרה שכינה עליהם הולרכו להיות משה עמהן כדכתיב (במדבר יא) ואלדמי מן הרוח אשר עליך וגו': **ורבנן.** נפקא להו בדומין לך מוטאמו אחר דסנהדלאות קטנות שנאמרו ביתרו וילפא גדולה מקטנה: **ושנים אחר.** לא נכתב עליהן זקן: **מי שעלה בידו אחר כו'.** ושנים מאותן שבעים שהלכו ליטול עלה בידו אחר ונשתיירו שני פתקין שהיו כתובין בקלפי שהיו של אלדד ומידד שלא הלכו ליטול שנתיירלו שלא יעלה בידן אחר(ק): **ולקחה ממשה ממש.** בנכורות העודפים על מנין הלוים: **אמר לון.** לכל הכנכורות נאו טלו פיתקיכן: **שכל הנביאים כולן.** אותן שבעים זקנים נתנבאו אותה שעה דאמטוטה לנדה כנות עליהם הרוח שכינות האהל ופסקו: **על עסקי שליו.** לורך שעה היתה: **אל תקרי שנים(ג).** אלא שנים: **אילימא (ד) דכתיב כתו.** בשאר זקנים ולא יפפו ומפרשת ליה ולא יוסיפו: **אלא מעתה קול גדול ולא יסף.** דשכינה הכי נמי דלא אוסיף אלא על כרחיך דלא פסק הוא קול שכינה אינו פסק: **אלא כמוסיפין ודכרי הכל.** דתנן בהיו בודקין (לקמן דף מ.) אחד עשר מזכין ואחד עשר מחייבין וא' אומר אינו יודע יוסיפו הדיינין שנים דהשתא הוה ליה בית דין שקול דאינו יודע כמאן דליתיה הוא ופסו להו כ"ד משכחת ליה על פי שנים י"א מזכין וי"ג מחייבין: **וכסנהדרי גדולה.** לר' יהודה זוגות ניכהו: **כמוסיפין עושין ב"ד שקול.** כדפרישית: **פשיטא.** דהכי בהדיא תנן (שם) וכתה מוסיפין שנים שנים וכיון דאד אמר אינו יודע הוו להו ב"ד שקול: **ואי אמר טעמא.** מרלה פנים לחובה ומרלה פנים לזכות ומשוס הכי מספקא ליה: **כיון דגמירי.** דנעי הלנת דין בפרק היו בודקין (שם) שאם לא מלאו לו זכות יום ראשון מלינין אותו למחרת שמא ימלאו להם טעמי זכות: **בעלי קומה ומראה.** שתהא אימתן מוטלת על הבריות: **ובעלי כשפים.** להמית מכשפים הכוטחים בכשפיהם להעלל מידי ב"ד ולגלות על המכשפין המסתיתין ומדיחין בכשפיהן כגון המלגיס(ה): **מפי המתורגמן.** בשבתין עדי לועזים להעיד בפניהם לא יצטרכו להעמיד מליצים ביניהם דהוה ליה עד מפי עד: ומה

והם בלים מאליהם. פירוש נבואתם כלה דאין שכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה(ו): **שיודע** לטהר את השרץ כו'. (ז) וקשה לר"ש דמה לנו בחריפות של הכל לטהר שרץ שהטורה טיומאתו ומפרש ר"ת שיודע לטהר מטומאת נגילות שלא יטמא במשא בכזית דכיון דאשכחן דאשם שטורק ורוחש דמיקרי מיה כדדרשינן בפ' ד' מיתות (לקמן דף נט:) ובכל מיה הרומשת זה נחש אינ לן למימר דכל שרלים הוו בכלל לו בנבלת מיה והשתא מטהר ליה בק"ו מנחש שממית ומרכה טומאה וטהור כדדרשינן בת"כ מוכל הולך על גחון וכ"מ מיה תומת שאינה ממיתה ומרכה טומאה ומטמא בשאר אף אני אביא שרלים הא לאו פרכא היא דהכי (ח) דיינין קל וחומר ומה נחש שממית ומרכה טומאה לא הוי בכלל מיה דקרא אמר שרלים מיבעיא והשתא לא שייך מיה תומת שאינה ממיתה ומרכה טומאה והוא בכלל מיה דהא מיה אינה רוחשת אבל שרלים מה שרוחשים מוציאין מבלל מיה וכענין זה מפרש ר"ת מאי חולדת הסנאים שרלא חרלה ומאי שרלה דתמתאי שקי דמרוכה (נ"ק ד' פ. ושם) ואין להאריך כאן וכירושלמי נרים אחד דיני ממונות קאמר או חילוף ומה עכבר שאינו ממית ומרכה טומאה טמא נחש לא כל שכן הוא ק"ו

עמך עמך ואת בהדייהו ורבי יהודה (ט) עמך (ט)משום שכינה ורבנן אמר קרא [1]ונשאו אתך במשא העם אתך ואת בהדייהו ורבי יהודה [א]אתך בדומין לך ורבנן [2]מוהקל מעליך ונשאו אתך נפקא וילפא סנהדרי גדולה מסנהדרי קטנה ת"ר [3]וישארו שני אנשים במחנה יש אומרים בקלפי נשתיירו שבשעה שאמר לו הקב"ה למשה [4]אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אמר משה כיצד אעשה אברור ששה מכל שבט ושבט נמצאו שנים יתירים אברור חמשה חמשה מכל שבט ושבט נמצאו עשרה חסרים אברור ששה משבט זה וחמשה משבט זה הריני מטיל קנאה בין השבטים מה עשה בירר ששה ששה והביא שבעים ושנים פיתקין על שבעים כתב זקן ושנים הניח חלק בללן ונתנן בקלפי אמר להם בואו וטלו פיתקיכם כל מי שעלה בידו זקן אמר כבר קידשך שמים מי שעלה בידו חלק אמר המקום לא חפץ בך אני מה אעשה לך כיוצא בדבר אתה אומר [5]ולקחת חמשת חמשת שקלים לגולגולת אמר משה כיצד אעשה להן לישראל אם אומר לו תן לי פדיונך וצא יאמר לי כבר פראני בן לוי מה עשה הביא עשרים ושנים אלפים פיתקין וכתב עליהן בן לוי ועל שלשה ושבעים ומאתים כתב עליהן חמשה שקלים בללן ונתנן בקלפי אמר להן טלו פיתקיכם מי שעלה בידו בן לוי אמר לו כבר פראך בן לוי מי שעלה בידו חמשת שקלים אמר לו תן פדיונך וצא רבי שמעון אומר במחנה נשתיירו [6]בשעה שאמר לו הקב"ה למשה אספה לי שבעים איש אמרו אלדד ומידד אין אנו ראויין לאותה גדולה אמר הקב"ה הואיל ומיעטתם עצמכם הריני מוסיף גדולה על גדולתכם ומה גדולה הוסיף להם שהנביאים כולן נתנבאו ופסקו והם נתנבאו ולא פסקו ומה נבואה נתנבאו אמרו משה מת יהושע מכנים את ישראל לארץ אבא חנין אומר משום רבי אליעזר על עסקי שליו הן מתנבאים עלי שליו עלי שליו רב נחמן אמר על עסקי גוג ומגוג היו מתנבאין שנאמר [6]כה אמר ה' אלהים האתה הוא אשר דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים ההם שנים להביא אותך עליהם וגו' אל תיקרי שנים אלא שנים ואיזו הן שנים נביאים שנתנבאו בפרק אחד נבואה אחת הוי אומר אלדד ומידד אמר מר כל הנביאים כולן נתנבאו ופסקו והן נתנבאו ולא פסקו מנא לן דפסקו אילימא מדכתיב [7]ויתנבאו ולא יספו אלא מעתה [8]קול גדול ולא יסף ה"נ דלא אוסיף הוא אלא הכא כתיב ויתנבאו התם כתיב [9]מתנבאים עדיין מתנבאים והולכים בשלמא למ"ד משה מת היינו דכתיב [10]אדוני משה כלאם אלא למ"ד הגך תרתי מאי אדני משה כלאם דלאו אורח ארעא דהוה ליה כתלמיד המורה הלכה לפני רבו בשלמא למ"ד הגך תרתי היינו דכתיב [11]מי יתן אלא למ"ד משה מת מינח הוה ניחא ליה לא סיימוה קמיה מאי כלאם א"ל הטל עליהן צרכי ציבור והן כלין מאיליהן: מניין להביא עוד שלשה: סוף סוף לרעה ע"פ שנים לא משכחת לה אי אחד עשר מזכין ושנים עשר מחייבין אכתי חד הוא אי עשרה מזכין ושלשה עשר מחייבין תלתא הוו א"ר אבהו [2]אי אתה מוצא אלא במוסיפין ודברי הכל ובסנהדרי גדולה ואליבא דרבי יהודה דאמר שבעים וא"ר אבהו [3]במוסיפין עושין ב"ד שקול לכתחילה פשיטא מהו דתימא האי דקאמר איני יודע כמאן דאיתיה דמי ואי אמר מילתא שמעינן ליה קמ"ל [4]דהאי דקאמר איני יודע כמאן דליתיה דמי [5](ג) ואי אמר טעמא לא שמעינן ליה אמר רב כהנא [6]סנהדרי שראו כולן לחובה פוטרין אותו מ"ט כיון דגמירי [7]הלנת דין למעבד ליה זכותא והני תו לא חזו ליה א"ר יוחנן [8]אין מושיבין בסנהדרי אלא בעלי [9]קומה ובעלי חכמה ובעלי מראה ובעלי זקנה [10]ובעלי כשפים ויודעים בע' לשון שלא תהא סנהדרי שומעת מפי המתורגמן אמר רב יהודה אמר רב אין מושיבין בסנהדרין אלא מי שיודע לטהר את השרץ מה"ת אמר רב [11] אני אדון ואטהרנו ומה

מסורת הש"ס

(א) [לקמן לו:], כ) עי' נפיכים"י שבש"י, ג) [פוטה י:], ד) עיין תוס' לקמן לג: ד"ה אחד, ה) [לקמן לה. (ה:], ו) מגחות קה., ז) עי' תוס' מגחות קה. ד"ה בעלי, ח) עירובין יג: [ושם איתא רבינא], ט) ברש"י שבש"י וכיינו דכתיב ושאתו שני אנשים והתם בכתובים כלומר פתקין כתובין היו להם בקלפי ולא הלכו לעלם, י) נפ"ל: הטעדי, יא הטעדים, כ) [כדלא בשבת ג:].

גליון הש"ם

תוס' ד"ה שיודע וכו' וקשה לר"ת. עיין עירובין דף יג ע"ב תוס' ד"ה שיודע:

הגהות הב"ח

(א) נב' עמך משוס שכינה. ג"כ עיין הוריות דף ד: (ב) שם ולו אמר טעמא. ג"כ עיין נמ"ש התוס' בד"ה אחד מן המלמידים בפוף דף לג: (ג) רש"י ד"ה אל תיקרי שנים בקמץ אלא שנים: (ד) ד"ה אילימא מדכתיב: (ה) תוס' ד"ה שיודע יכו' דהכי דייניגן קל וחומר:

מוסף רש"י

בעלי קומה. שיתפו מהן נעלי דיגים ולא יקרנו (מגחות קה.). בעלי כשפים. שאם יהא המלון מכשף והאור לא יפלוט טו. יעשו הן מכשפות ויתמוטו כל מיתה שיוכלו (שם). מפי המתורגמן. שלא יתליף התורגמן טעמתיו ויתייגיטו (שם). אחרון עלך דיני ממונות

תורה אור השלם

1. וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם וְאָצַלְתִּי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמַשָּׂא הָעָם וְלֹא תִשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ: במדבר יא יז
2. וְשָׁפְטוּ אֶת הָעָם בְּכָל עֵת וְהָיָה כָּל הַדָּבָר הַגָּדֹל יָבִיאוּ אֵלֶיךָ וְכָל הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפְּטוּ הֵם וְהָקֵל מֵעָלֶיךָ וְנָשְׂאוּ אִתָּךְ: שמות יח כב
3. וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה שֵׁם הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מֵידָד וַתָּנַח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בַכְּתֻבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֹהֱלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה: במדבר יא כו
4. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה אֶסְפָה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ: במדבר יא טז
5. וְלָקַחְתָּ חֲמֻשֹׁת חֲמֻשֹׁת שְׁקָלִים לַגֻּלְגֹּלֶת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקַּח עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקֶל: במדבר ג מז
6. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי אֱלֹהִים הַאַתָּה הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי בַיָּמִים קַדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים בַּיָּמִים הָהֵם שָׁנִים לְהָבִיא אֶתְכֶם עֲלֵיהֶם: יחזקאל לח יז
7. וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיָּאצֶל מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן עַל שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוּחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ: במדבר יא כה
8. אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְיָ אֶל כָּל קְהָלְכֶם בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הֶעָנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי: דברים ה יט
9. וַיֵּרֶן הַנַּעַר וַיָּרָץ לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה: במדבר יא כז
10. וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן מְשָׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחָרָיו וַיֹּאמַר אֲדֹנִי מֹשֶׁה כְּלָאֵם: במדבר יא כח
11. וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כָּל עַם יְיָ נְבִיאִים כִּי יִתֵּן יְיָ אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם: במדבר יא כט

עין משפט נר מצוה

קלט א מיי' פ"ב מהל' סנהדרין הלכה ה סמג עשין לו:
קמ ב מיי' פ"ח מהלכות סנהדרין הלכה כ ופ"ט הלכה כ: סמג שם הל' ג מיי' סמג שם
קמא ג מיי' סמג שם טוש"ע ח"מ סי' י"ח סעיף ה וסעיף ב:
קמב ד מיי' שם פ"ט הלכה כ:
קמג ה מיי' שם הל' ה:
קמד ו מיי' פ"ב שם הלכה י (והל"ה):

רבינו חננאל

במשא העם אתה והם עמך. ובענין נמי בדומין לך. הא דכתיב בסנהדרין קטנה והקל מעליך ונשאו אתך דילפי סנהדרין גדולה מסנהדרין קטנה:
ת"ר וישארו שני אנשים במחנה. י"א בקלפי נשתיירו כו' כדפריש במשה כתב ע"ב פיתקין וכתב בהן זקן ושנים הנית חלק בללן ונתנן בקלפי כו' כיוצא בדבר אתה אומר ולקחת חמשת חמשת שקלים לגולגולת מה עשה כתב כ"ב אלף פיתקאות וכתב בהן לוי כו'. ר' שמעון אומר במחנה נשתיירו אמרו אין אני ראוין לגדולה זו. אמר הקב"ה הואיל ומיעטתם עצמכם הריני מוסיף לכם שאין נבואתכם פוסקת לעולם ומה היו מתנבאים משה מת יהושע מכניס את ישראל לארץ. כדכתיב כה אמר ה' האתה הוא אשר דברתי בימים קדמונים ביד עבדי נביאי ישראל הנבאים בימים ההם שנים להביא אותך עליהם. א"ת שנים אלא שנים שני נביאים נתנבאו בפרק אחד נבואה אחת הוי אומר זה אלדד ומידד. ומנא לן דלא פסקה נבואתן מדהכא שנאמר ויתנבאו ולגבי דידהו כתיב מתנבאים עדיין מתנבאים והולכין. אדוני משה כלאם. הטל עליהם צרכי צבור והן כלין מאליהן: **מנין** לסנהדרי קטנה שהיא כ"ג שנא' ושפטו העדה והצילו העדה בענין עדה שופטת ועדה מצלת. ומנין לעדה שהיא עשרה שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת. יצאו יהושע וכלב הרי עשרים ומנין להביא עוד ג' ממשמע שנאמר לא תהיה אחרי רבים לרעות מכלל שתהיה אחרי רבים לטובה. עוד אחרי רבים להטות למה לי אלא ללמוד לא כהטייתך לטובה הטייתך לרעה. הטייתך לטובה ע"פ (עד) אחד אבל הטייתך לרעה בענין שנים הנה כ"ב אין כ"ד שקול מוסיפין עליהן עוד א' הרי כ"ג. ואסיקנא אי אתה מוצא הטייה לרעה על פי שנים אלא במוסיפין כגון ששיבו כ"ג ואמרו י"א וכאי וי"א אמרו חייב ואחד אומר איני יודע מוסיפין עליהן עוד ב' כדתנן בפוף פרק היו בודקין אותו ואחד אומר איני יודע יוסיפו הדיינין. כמה מוסיפין ב' נמצאו כולן כ"ה האומר איני יודע אינו עולה מן החשבון נמצאו כ"ד. אמרו י"א וכאי וי"ג אמרו חייב נמצאת הטייה בשנים לרעה. ועל זה אמר ר' אבהו במוסיפין עושין ב"ד שקול לכתחלה כדאמרן: **א"ר** יוחנן אין מושיבין בסנהדרין אלא בעלי חכמה וזקנה ומראה וקומה ובעלי כשפים ויודעים בשבעים לשון שלא תהא הסנהדרין שומעת מפי המתורגמן וכן אמרו אין מושיבין בסנהדרין אלא היודע לטהר השרץ מן התורה אמר רבא אני אדון ואטהרנו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com